

Editorial

Ostatni numer Farmakoterapii w Psychiatrii i Neurologii z roku 2010 otwiera artykuł eksperymentalny autorów ze Śląskiego Uniwersytetu Medycznego (Rafał Skowronek i wsp.) dotyczący analizy zatruc złożeń pochodnymi fenotiazyny. W materiale Zakładu Toksykologii Sądowo-Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach z dziesięcioletniego okresu 1999-2009 odnotowano 124 śmiertelne zatrucia złożone, w których występowały fenotiazyny. Obok fenotiazyn, najczęściej wykazywano obecność alkoholu, benzodiazepin, leków przeciwdepresyjnych, innych leków przeciwpsychotycznych oraz narkotyków (opiaty, amfetamina). Autorzy zwracają uwagę na znaczne ryzyko śmiertelności przy tego rodzaju zestawie używanych środków.

Możliwości zastosowania atypowego leku przeciwpsychotycznego, ziprasidonu, w leczeniu zaburzeń funkcji poznawczych u chorych na schizofrenię omawia prof. Alina Borkowska, kierownik Katedry i Zakładu Neuropsychologii Klinicznej UMK w Toruniu, Collegium Medicum w Bydgoszczy. Ziprasidon posiada specyficzny profil farmakologiczny warunkujący prawdopodobnie jego dobrą tolerancję somatyczną: nie powodowanie objawów metabolicznych, niewielkie ryzyko objawów pozapiramidowych i hiperprolaktynemii. Lek jest również „przyjazny” dla funkcji poznawczych, ponieważ w szeregu badaniach wykazano, że zmiana na ziprasidon z leku neuroleptycznego nieskutecznego lub źle tolerowanego powoduje istotną poprawę w zakresie tych funkcji.

Autorzy z Kliniki Psychiatrii Dorosłych Collegium Medicum UJ w Krakowie (Rafał Jaeschke, Marcin Siwek i Dominika Dudek) przedstawiają zagadnienie samobójstw w chorobie afektywnej dwubiegunowej, również w kontekście farmakologicznym. W przebiegu tej choroby występuje duże ryzyko samobójstwa, zwłaszcza w okresie epizodów depresji i stanów mieszanych. Na podstawie dotychczasowych wyników badań można uznać, że udokumentowaną skuteczność co do zapobiegania zachowaniom samobójczym w tej chorobie posiada węglan litu, które to działanie jest niezależne od efektu normotymicznego tego leku. Dane dotyczące możliwości takiego działania innych leków normotymicznych zarówno I, jak i II generacji są niejednoznaczne.

Magdalena Linke i Sławomir Murawiec z Instytutu Psychiatrii i Neurologii w Warszawie są autorami interesującego artykułu poglądowego dotyczącego neuropsychologicznego działania leków przeciwdepresyjnych z grupy inhibitorów transportera serotoniny (SSRI). Ostatnie dane wskazują na wpływ leków przeciwdepresyjnych na procesy przetwarzania informacji emocjonalnych: już po jednorazowej dawce następuje wzrost tendencji do zwiększonego zwracania uwagi na bodźce o pozytywnym zabarwieniu emocjonalnym, co prawdopodobnie zapoczątkowuje procesy mózgowie prowadzące w konsekwencji do poprawy w zakresie nastroju.

Justyna Holka-Pokorska z III Kliniki Psychiatrycznej Instytutu Psychiatrii i Neurologii w Warszawie przedstawia możliwości farmakologicznego leczenia zaburzeń osobowości. Omawia zalecenia w tym zakresie przedstawione ostatnio przez Światową Federację Towarzystw Psychiatrii Biologicznej, uwzględniające wyniki badań kontrolowanych z zastosowaniem placebo dotyczące skuteczności różnych preparatów farmakologicznych.

Kolejny artykuł poglądowy dotyczy leczenia pedofilii, a jego autorami są Dominika Berendt i wsp., z Kliniki Psychiatrii Dorosłych Uniwersytetu Medycznego w Łodzi. W leczeniu pedofilii stosuje się kastrację chirurgiczną, farmakoterapię oraz psychoterapię. Autorzy szczegółowo omawiają możliwości leczenia farmakologicznego z zastosowaniem zarówno leków hormonalnych (medroksyprogesteron, cyproteron, analogi gonadoliberyny), jak i niehormonalnych (leki przeciwdepresyjne, przeciwpsychotyczne, topiramet, naltrekson).

Czy dzień przyjęcia do szpitala może wpływać na rokowanie po udarze mózgu? Na pytanie to starają się odpowiedzieć Agnieszka Jezierska-Ostapczuk i wsp. (Pierwsza autorka pracuje w Oddziale Neurologicznym w Sokołowie Podlaskim). Przyczyną tzw. efektu weekendu, czyli gorszego rokowania i większej śmiertelności jest gorsza dostępność do wykwalifikowanego personelu i badań diagnostycznych niż w powszednie dni tygodnia. Autorzy uważają, że na oddziałach zajmujących się leczeniem udarów, niezwłoczna hospitalizacja, diagnostyka i intensywne leczenie i rehabilitacja winny być dostępne niezależnie od dnia zachorowania i przyjęcia do szpitala, gdyż ma to podstawowe znaczenie dla zmniejszenia śmiertelności i niepełnosprawności pacjentów.

W dniach 11-16 lipca 2010 r. odbyła się w Oksfordzie druga szkoła Neuropsychofarmakologii pod egidą ECNP (European College of Neuro-Psychopharmacology). Polskę reprezentowali trzej psychiatry pochodzący z ośrodków gdańskiego, łódzkiego i poznańskiego. Sprawozdanie z tego wydarzenia przedstawia dr Dominik Strzelecki z Kliniki Zaburzeń Afektywnych i Psychotycznych Uniwersytetu Medycznego w Łodzi. Na łamach niniejszego numeru podano również informację o trzeciej szkole ECNP, która odbędzie się w Oksfordzie, 3-8 lipca 2011 r.

Wprowadzenie regulacji prawnych w końcu grudnia 2010 r. umożliwiających refundację niektórych atypowych leków przeciwpsychotycznych (kilku preparatów zawierających substancje czynne: aripirazol, kwetiapina lub olanzapina) w chorobie afektywnej dwubiegunowej, w istotny sposób poszerzyło możliwości lecznicze w tej chorobie. W obecnym numerze zamieszczono wytyczne Konsultanta Krajowego ds. Psychiatrii oraz Przewodniczącego Sekcji Psychofarmakologii PTP dotyczące stosowania aripirazolu, kwetiapiny lub olanzapiny w chorobie afektywnej dwubiegunowej

Życzę przyjemnej lektury kolejnego numeru naszego pisma i gorąco zachęcam polskich psychiatrów, neurologów i farmakologów do nadsyłania artykułów eksperymentalnych, poglądowych i kazuistycznych dotyczących terapii farmakologicznej w psychiatrii i neurologii.

Prof. dr hab. med. Janusz Rybakowski